Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 146 (4782)
ПЯТНИЦА
ИЮЛИИН
27
1945 оп

Сэн 20 мүнгэ

Үдэжэ байгаа мал адууһандаа үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэхэ ябадалые таряахуряалга хүртэр хүсэд дүүргэхэ хэрэгтэй.

Энэ хэрэгые эрид түргэнөөр ба һайнаар ябуулая!

Үдэжэ байһан малдаа үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэе!

Социалистическэ малажалые хүгжүүлэн, ашаг шэмыень арбидхаха ябадал түбхын түрүүндэ үбһэ тэжээлһээ болодог байна. Республикын түрүү зэргын колхоз, совхоз ба фермэнүүд үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ, ухэр малаа тобир гарганаар үбэлжүүлэн, гүрэнэй түсэб дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ ябадал хангана.

Малажал тушаа үлүү ехээр оролдодог болоһон аймаг, колхозууд адуу малай тоо толгойе бүрин бүтэн байлгажа нилээдгүй амжалтануудые туйлаба. Хоринн, Яруунын Курумканай ба Ахын аймагууд малажал хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб зүһэн бүреэр дүүргэжэ, республика соо түрүүлэнхэй. Тиигээд байхадаа дурсагдагша аймагуудай партийна, советскэ, газартаряалангай органууд ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд туйлаһан энэ дүүргэлтэеэ алдангүй адуу малаа улам бүри олошоруулхын зорилгоор, хамаг һаналаа тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө заатагүй дүүргэхэ ябадалда хандуулха ёһотой байгаа. Гэбэшье, эдэ аймагууд үбһэхуряаха, силос дараха ба набшаһата, шэмэтэ тэжээлнүүдые бэлэдхэхэ хүдэлмэринүүдые мүнөөдэр хүртэр һаадгүй һайнаар ябуулжа шадаагүй байһаар. Курумканай колхозууд мэнэ һая болтор үбһэ сабшаха ба силос дараха түсэбүүдээ арбаншье процент хүргөөгүй байба. Хоринн аймаг үбһэхуряалгые хангалтагүйгөөр ябуулхатаяа хамта, июлиин барагдаха болтор нэгэшье центнер силос дараагүй байһаар. Эдэ ябадалнууд юу харуулнаб гэхэдэ, эндэхи партийна, советскэ, газартаряалангай органуудай хүтэлбэрилэгшэд адуу мал үсхэбэрилхэ талаар эды тэды амжалтануудые туйлаһаараа һанаагаа амаршоод, саашанхи эгээл шухала зорилгоёо мартажа байһаниинь гэршэлнэ.

Кяхтын аймаг жэл бүхэндэ тэжээлэй бата бэхи база байгуулжа шадангүй олон толгой малаа гарзалуулдаг юм. Теэд, эндэхи колхозууд урдынгаа алдуунуудһаа һургаал абангүй, мүнөө жэлдэ дахяад дабтахаар байхань жэгшүүритэй байна. Кяхтын олохон колхозууд үбһэхуряалгада 10—15 хоногоор хожомдожо ороо һэн. Тэрэнһээ боложо кяхтынхид үбһэхуряалгые тэсэшэгүйгөөр унжагайруулжа байнхай. Тэрэшэлэн Хэжэнгын, Зэдын, Кударын, Заиграйн. Сэлэнгын колхозууд үбһэхуряалгые эхилхэһээ хойшо хангалтагүйгөөр үнгэргэжэ байха юм.

Адуу малда эдюулхэ шэмэтэ тэжээлэй нэгэниинь силос болоно. Теэд, энээниие бэлэдхэхэ хэрэгтэ зарим аймаг, колхозууд мүнөө хүртэр тон хайша хэрэгээр хандана. Силос дараха эрхим болзорнуудай үнгэржэ байбашье, энээниие эршэмтэйгээр ябуулжа байһан жэшээнүүд мүнөөдэр хүртэр үсөөн байна. Кударын, Яруунын, Заиграйн Баргажанай, Бичурын аймагууд силос дараха түсэбүүдээ илангаяа нобшоруулжа байха юм.

ВКП(б)-гэй обкомой һаяхан болоһон XX пленум хадаа тэжээл бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэб ба үбһэхуряалгын хүдэлмэринүүдые таряахуряалга хүртэр дүүргэхэ ябадал хангаха эрид хэмжээнүүдые абахыень республикын партийна, советскэ ба газартаряалангай органуудһаа эрилтэ хэһэн байна. Тиихэ зуураа, пленум болбол үбһэ сабшаха ба силос дараха хүдэлмэринүүдэй шанарые саг үргэлжэ шалгаха, бригадирнууд ба фермые даагшад—үдэр бүри, колхозой түрүүлэгшэнэр 10 хоног соо нэгэ дахинһаа үсөөн бэшэ сабшагдаһан талмай, һурилэгдэһэн үбһэн ба силос тушаажа абаха гурим байгуулха эрилтэ хээ. ВКП(б)-гэй обкомой XX пленумэй тогтоол соо бэшэгдэһэн энэ эрилтые заатагүй дүүргэхэ ябадал хадаа республикын партийна, советскэ, газартаряалангай орган ба колхоз, совхозуудай зайлашагүй шухала зорилгонь мүн.

Таряахуряалга хүртэр үбһэнэй бүхы хүдэлмэриие шиидхэхэ ябадал туйлахын түлөө республикын бүхы колхозууд эрид шанга хэмжээнүүдые хараалха зэргэтэй. Үбһэхуряалгын темпэ ба шанарые үдэр бүри шангадхахын зорилгоор колхоз, бригада, звено ба хүн бүхэнэй дунда социалистическэ мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ябадал шухала байна. «Авангардынхидай» үүсхэлээр дэлгэрһэн бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөөнэй дүнгые саг үргэлжэ гаргажа, түрүүшүүлые урмашуулха ба тэдэнэрэй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо мэтын хэмжээнүүдые колхоз бүхэн абаха зорилготой. Мүн үбһэхуряаха түсэб үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө колхознигуудта үгтэхэ натуральна нэмэлтэ түлбэриие саг сооньба зүбөөр хубаарилха шухала.

Аймагуудтахи партийна, советскэ. газартаряалангай органууд колхоз бүхэнэй тэжээл бэлэдхэхэ түсэбүүдээ таряахуряалга болтор дүүргүүлхэ ябадал хангажа. ВКП(б)-гэй обкомой XX пленумэй тогтоолые хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ зорилготой.

БМАССР-эй Верховно Соведэй VIII сессиие зарлаха тухай

Энэ оной августын 4-дэ Улан-Удэ городто Бурят-Монгол Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй ээлжээтэ VIII сессиие зарлаха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ **Г. ЦЫДЕНОВА.**

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин уялгые дүүргэгшэ **В. МОНКЕТОВ.**

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1945 оной июлиин 25.

Городской районда дамжуулгын Улаан туг үгтэбэ

Наран һая гаража байба. Даамба барилгын газарта городой хүн зон колонно колонноор субан ерэжэ байна. Эгээл түрүүн Городской районой колонно райсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Майбын хүтэлбэри доро ерэбэ. Тэрэ колонные ВКП(б)-гэй горкомой секретарь нүхэр Халеев, даамба барилгын начальник нүхэр Терентьев ба бусад угтана.

Ойро зуурын митинг болобо.

—Нүхэд,—гэжэ нүхэр Халеев хэлэнэ,—Городской район хадаа түрүү һуури ээлжэ ябана гэжэ даамба дээрэхи социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд харуулна. Энэ район хадаа үнгэрһэн 6 үдэр соо 600 хүниие барилгада эльгээхэ байһан аад, бодото дээрээ 1.023 хүниие эльгээһэн байха юм. Ажалайнь бүтээсэ дунда жэшээгээр 145 процент болоно. Районда үгтэһэн даалгабариие үлүүлэн дүүргэһэнэйнь ба барилгын хүдэлмэри хэхэдээ эмхи журамтай байһанайнь түлөө Городской районда дамжуулгын Улаан туг барюулха гэжэ партиин горком ба горсоведэй гүйсэдком шиидхэбэ. Нүхэр Халеев болбол энэ митингдэ сугларагшадай альга ташалга доро дамжуулгын Улаан тугые райсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Майбада барюулна.

Нүхэр Майба хадаа энэ тугые хүлеэжэ абаха зуураа хүдэлмэриингөө темпые һуладхангүйгөөр хүдэлжэ тус тугые алдахагүйбди гэһэн уялга районой ажалшадай үмэнэһөө үгэбэ.

Городской районой ажалшад хадаа энэ уялгаяа бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байна. Һүүлэй хоёр-гурбан үдэрэй дүнгүүд хадаа ажалай бүтээсын үшөө дээшээ боложо байһаниие харуулна. Тиин Пригороднэ, Заводской, Железнодорожно районуудай ажалшад Городской район шэнги гуримтай ба эмхитэйгээр ажаллаха бүхы аргатай гээшэ. Үһанһаа хамгаалха даамба дээрэ ерэжэ, өөрынгөө нормые болзорһоонь урид дүүргэхэ гээшэ манай городто һуужа байһан хүн бүхэнэй хүндэтэ үүргэ мүн.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын Алдар“ гэжэ орденууд ба „Эхын Медаль“ гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-ай Указай үндэһөөр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаха гэбэл:

Юһэн хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. ТЫХУЕВА Балжит—Хоринн аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

2. СОСЕДЕНКО Елизавета Леонтьевнае—Улан-Удэ городой, Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр.

Найман хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. БОРИСОВА Ирина Гавриловнае—Хоринн аймагай, «Пламя» колхозой колхозница.

2. БУРЛАКОВА Дарья Иннокентьевнае—Прибайкальска аймагай, Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

3. ДОБРЫНИНА Фёкла Григорьевнае—Прибайкальска аймагай, «Красный Партизан» колхозой колхозница.

4. ИВАНОВА Анна Викуловнае—Хоринн аймагай, «Победа» колхозой колхозница.

5. КОЖЕВНИКОВА Мария Семёновнае—Хоринн аймагай, «Победа» колхозой колхозница.

6. МАРТЫНОВА Лукерья Степановнае—Хоринн аймагай, Курбинскэ Леспромхозой хүдэлмэришэн.

7. НОВИЦКАЯ Софья Николаевнае—Хоринн аймагай, «Гигант» колхозой колхозница

8. РАССУДИНА Анастасия Фёдоровнае—Хоринн аймагай, «Гигант» колхозой колхозница.

9. СЕРПИОНОВА Улита Григорьевнае—Хоринн аймагай, Хасурта тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

10. ТРУНЕВА Любонь Трофимовнае—Хоринн аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

11. ТАРАСОВА Евдокия Васильевнае—Зүүн Сибириин түмэр замай 23-дахи разъездын хүдэлмэришэн.

12. ЧЕРНЕЦКАЯ Евдокия Кирсантьевнае—Прибайкальска аймагай. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

13. ШУТКОВА Анна Григорьевнае—Улан-Удэ городой, Заводской районой ПВЗ-гэй хүдэлмэришэн.

Долоон хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 3-ДАХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. АГИЛЬДИНА Аграфена Афанасьевнае—Хоринн аймагай, Хоринск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

2. АГИЛЬДИНА Евдокия Матвеевнае—Хоринн аймагай, Хоринск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

3. БЕЛОУСОВА Мавра Степановнае—Прибайкальска аймагай «Авангард» гэжэ олзобориин артелиин хүдэлмэришэн.

4. БУРДУКОВСКАЯ Анастасия Алексеевнае—Прибайкальска аймагай Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

5. ВИКТОРОВА Анна Ивановнае—Прибайкальска аймагай, Клочнева тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

6. ВИКТОРОВА Парасковья Дмитриевнае—Прибайкальска аймагай, «Авангард» колхозой колхозница.

7. ГОРБУНОВА Марфа Андреевнае—Прибайкальска аймагай Кома тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

8. ГОРБУНОВА Мария Сергеевнае—Прибайкальска аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

9. КОНОШЕНКИНА Устинья Николаевнае—Прибайкальска аймагай. Татаурово станциин гэрэй эзэн эхэнэр.

10. МИХЕЕВА Агрипина Исаевнае—Улан-Удэ городой, Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.

11. МАЛЬЦЕВА Евдокия Андрияновнае—Улан-Удэ городой Заводской районой, хүүгэдэй садай хүдэлмэришэн.

12. НОСОВА Мария Артёмьевнае—Прибайкальска аймагай, Югово тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

13. ОБУХОВА Антонина Ивановнае—Прибайкальска аймагай Селенгинскэ Лесзаводой хүдэлмэришэн.

14. ГОЛЬЕВА Мария Самойловнае—Хоринн аймагай, Хоринн райвоенкомадай хүдэлмэрилэгшэ.

15. РОДИОНОВА Мария Дмитриевнае—Прибайкальска аймагай. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

16. СИТНИКОВА Александра Андреевнае—Хоринн аймагай, Хоринн райпотребсоюзай хүдэлмэришэн.

17. СТАРКОВА Фёкла Ивановнае—Прибайкальска аймагай Ильинка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

18. САМОЙЛОВА Мария Антоновнае—Улан-Удэ городой, Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр

19. ТАРАСОВА Татьяна Михайловнае—Прибайкальска аймагай. Татаурово станциин гэрэй эзэн эхэнэр.

20. ХМЕЛЕВА Домна Николаевнае—Прибайкальска аймагай Карымска тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

21. ХМЕЛЕВА Ирина Степановнае—Прибайкальска аймагай Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

22. ХМЕЛЕВА Мария Николаевнае—Прибайкальска аймагай, Карымска тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

23. ШИШКИНА Домна Колистратовнае—Улан-Удэ городой Заводской районой. ПВЗ-гэй № 13 столовын хүдэлмэришэн.

Зургаан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. АБИДУЕВА Пыжитма Абидуевнае—Хоринн аймагай. «Шэнэ ажал» колхозой колхозница.

2. АЛЕМАСОВА Улита Перфильевнае—Прибайкальска аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

3. АХУНОВА Магазима—Хоринн аймагай, Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

4. БАЕВА Дарья Кирилловнае—Прибайкальска аймагай, Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

5. БУРДУКОВСКАЯ Анна Макаровнае—Прибайкальска аймагай, «1-е Мая» колхозой колхозница.

6. БЕЛОУСОВА Татьяна Артёмьевнае—Хоринн аймагай, Хоринн райпотребсоюзай хүдэлмэришэн.

7. ВАРФОЛОМЕЕВА Агафья Константиновнае —Мухар-Шэбэрэй аймагай, Бар тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

8. ДАНИЛОВА Анна Ильиничнае—Улан-Удэ городой, Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.

9. ЖАМБАЛОВА Цыржима Жамбаловнае—Хоринн аймагай. «Путь Сталина» колхозой колхозница.

10. ЖЕРЕБКО Людмила Ивановнае—Прибайкальска аймагай, Ильинка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

11. ИСМАТИЛОВА Хуснул-Банатые—Хоринн аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

12. ИВАНОВА Парасковья Андроновнае—Хоринн аймагай, Курбын лесучастогай хүдэлмэришэн.

13. КУРБАТОВА Аграфёна Павловнае—Хоринн аймагай, «Путь Сталина» колхозой колхозница.

14. КУРКИНА Зинаида Алексеевнае—Прибайкальска аймагай. Татаурово станциин гэрэй эзэн эхэнэр.

15. ЛАРИОНОВА Елена Ефимовнае—Хоринн аймагай. «20-я Годовщина Октября» гэжэ олзобориин артелиин хүдэлмэришэн.

16. МАШАНОВА Татьяна Александровнае—Хоринн аймагай, Энгельсын нэрэмжэтэ олзобориин артелиин хүдэлмэришэн.

17. НАПАРТОВИЧ Парасковья Дмитриевнае—Улан-Удэ городой, Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.

18. ОВЧИННИКОВА Парасковья Павловнае—Зүүн Сибириин түмэр харгын 23 разъездын хүдэлмэришэн.

19. СМОРОДНИКОВА Евлампия Лаврентьевнае—Прибайкальска аймагай, Татаурово станциин гэрэй эзэн эхэнэр.

20. СТАРКОВА Варвара Тимофеевнае—Улан-Удэ станциин хэлхеэ-холбооной таһагай хүдэлмэришэн.

21. СУМБАНОВА Пыхип Сумбановнае—Хоринн аймагай. «Шэнэ-Ажал» колхозой колхозница.

22. САЛОВСКАЯ Агния Владимировнае—Хоринн аймагай. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

23. СТУКОВА Алемпиада Семёновнае—Хоринн аймагай. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

24. ТЫРИНА Матрёна Устиновнае—Прибайкальска аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

Табан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. АРСЕНТЬЕВА Александра Михайловнае—Прибайкальска аймагай Селенгинскэ ОРС-ын хүдэлмэришэн.

2. БЕЛОУСОВА Анна Фёдоровнае—Прибайкальска аймагай. Покровка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

3. БОРИСОВА Ольга Яковлевнае—Хоринн аймагай, Хоринн леспромхозой хүдэлмэришэн.

4. БУДАЕВА Намсалма Будаевнае—Хоринн аймагай, «Шэнэ-Ажал» колхозой колхозница.

5. БУРДУКОВСКАЯ Степанида Ивановнае—Прибайкальска аймагай, «Красная Заря» колхозой колхозница.

6. ВЛАСОВА Антонина Филипповнае—Прибайкальска аймагай «1-е Мая» колхозой колхозница.

7. ВАСИЛЬЕВА Ульяна Мелентьевнае—Прибайкальска аймагай «Красный Партизан» колхозой колхозница.

8. ВИКТОРОВА Капиталина Иннокентьевнае—Прибайкальска аймагай «Авангард» колхозой колхозница.

9. ДРУЖИНИНА Варвара Матвеевнае—Улан-Удэ городой. Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.

10. ДУБИНИНА Анастасия Андреевнае—Прибайкальска аймагай Ильинка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

11. ДОБРЫНИНА Мария Иннокентьевнае—Прибайкальска аймагай, «Красный партизан» колхозой колхозница.

12. ДОРЖИЕВА Долгорые—Хоринн аймагай. «Путь Сталина» колхозой колхозница.

13. ЕРОШЕВСКАЯ Ксения Епифановнае— Прибайкальска аймагай Ильинка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

14. ЖАМБАЛОВА Гажит Жамбаловнае—Хоринн аймагай, Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

15. ЖАРКОВА Мария Иннокентьевнае—Хоринн аймагай, «20-я Годовщина Октября» гэжэ олзоборилгын артелиин хүдэлмэришэн.

16. ЗАХИРОВА Бибизямал Захировнае—Хоринн аймагай «Улан-Одон» колхозой колхозница.

17. ИВАНОВА Евдокия Никандровнае—Прибайкальска аймагай, Ильинка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

18. КОБЫЛКИНА Дарья Трифоновнае—Прибайкальска аймагай, Ильинка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

19. ЛУКЬЯШКО Ульяна Семёновнае—Зүүн Сибириин түмэр харгын 23-дахи разъездын хүдэлмэришэн.

20. ЛУГАШЕВА Марина Петровнае—Улан-Удэ городой, Заводской районой эвакогоспиталиин хүдэлмэришэн.

21. МОЛОКОВА Мария Леонтьевнае—Прибайкальска аймагай «Красный партизан» колхозой колхозница.

22. МАШАНОВА Елена Галактионовнае—Хоринн аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

23. МАРДАЕВА Мэдэгые—Хоринн аймагай, «Путь Сталина» колхозой колхозница.

24. НОМАКОНОВА Анна Георгиевнае—Хоринн аймагай, Кульскэ сельпогой хүдэлмэришэн.

25. НЕИЗВЕСТНЫХ Екатерина Павловнае—Прибайкальска аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

26. ПОПОВА Евдокия Семёновнае—Хоринн аймагай. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

27. РОЖИЦЫНА Анна Иннокентьевнае—Прибайкальска аймагай. Ильинка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

28. РАСПОПИНА Екатерина Николаевнае—Прибайкальска аймагай. Татаурово станциин гэрэй эзэн эхэнэр.

29. САХАРОВА Федосья Дмитриевнае—Прибайкальска аймагай. Татаурово станциин гэрэй эзэн эхэнэр.

30. СУЛЬТИМОВА Хандажавые—Хоринн аймагай. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

31. СЕРЕБРЮХОВА Пелагея Прокопьевнае—Хоринн аймагай, Хоринн райОНО-гой хүдэлмэришэн.

32. СТАРКОВА Ираида Ивановнае—Прибайкальска аймагай, Ильинскэ хүсэд бэшэ дунда һургуулиин уборщица.

33. СТАРКОВА Федосья Прокопьевнае—Прибайкальска аймагай. Ильинка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

34. СТАРКОВА Евдокия Никифоровнае—Прибайкальска аймагай, Ильинска тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

35. СЕРЕДКИНА Анна Григорьевнае—Прибайкальска аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

36. ТОЛСТОНОГОВА Анна Васильевнае—Прибайкальска аймагай. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

37. ТАРАКАНОВСКАЯ Фёкла Трофимовнае—Прибайкальска аймагай. Татауровска эхин һургуулиин хүдэлмэришэн.

38. ХАИРДИНОВА Камилине — Хоринн аймагай. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

39. ХЛЕСКИНА Парасковья Борисовнае—Прибайкальска аймагай Лазогой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

40. ЦЫРЕМПИЛОВА Дарима Цыремпиловнае—Хоринн аймагай «Шэнэ ажал» колхозой колхозница.

41. ЧЕРНОВА Анастасия Петровнае—Улан-Удэ городой, Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.

42. ЧУМАКОВА Мария Петровнае—Прибайкальска аймагай, Селенгинскэ лесозаводой хүдэлмэришэн.

43. ЧЕРЕПАНОВА Валентина Васильевнае—Прибайкальска аймагай Ильинка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

44. ЧЕРЕПАНОВА Клавдия Иннокентьевнае—Прибайкальска аймагай. Ильинскэ амбулаториин хүдэлмэришэн.

45. ЮДИНА Анна Степановнае—Прибайкальска аймагай «Красный Партизан» колхозой колхозница.

46. ЯНЬКОВА Елена Лукиничнае—Мухаршэбэрэй аймагай, «Путь Октября» колхозой колхозница.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо **М. ЧУБЬЮРОВ.**

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин уялгые дүүргэгшэ **В. МОНКЕТОВ.**

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1945 оной июниин 15.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ҺОНИН

АНДИЖАНДАХИ ХОЁРДОХИ ЭЭЛЖЭЭНЭЙ ГАЗОПРОВОД

Дунда Азида эгээн түрүүшынхеэ бии болгогдоһон Андижандахи газопровод ашаглалда ороһоор хахад жэл болобо. Нэгэдэхи ээлжээнэй, хүдэлмэриин дүүргэгдэһэнэй ашаар эндэхи городой арбан предприятинуудые гаазаар ябуулдаг болоо.

Мүнөө эндэ газопроводой хоёрдохи ээлжээнэй барилгын хүдэлмэри эхилбэ. (ТАСС).

СИБИРИИН ОЙ ТАЙГАДА — ЭЛЕКТРОСТАНЦИ

Ильичын лампочка Сибириин ой тайгада һара бүхэндэ дэлгэржэ байна. Һаяхан «Гигант» колхоздо электричество носоогдоо. Мүн Новосибирскэ областиин Тугочинска районой 3 колхозуудаар электростанци байгуулгын хүдэлмэри һаяар дүүрэхэ байна.

Бүхы дээрээ Новосибирскэ областьдо 16 хүдөөгэй электростанци бии болгогдохоор хараалагдаа. (ТАСС).

ЗАКАРПАТСКА УКРАИНАДА ЭМНЭЛГЫН УЧРЕЖДЕНИНҮҮД НЭЭГДЭБЭ

Закарпатска Украинын тосхонуудаар эгээн түрүүшынхеэ больницанууд нээгдэбэ. Волово, Рахов, Дубринича, Лют болон бусад Закарпатска Украинын тосхонуудта больницанууд нээгдэбэ. Медикамент, инструмент болон литература үгэхэ талаар Ужгородой ба Мукачевын врачууд эдэ хүдөөгэй медицинскэ пунктнуудта ехэхэн туһаламжа үзүүлнэд. (ТАСС).

ХОЙТО КАВКАЗДА ЗУНАЙ ТУРИСТСКА СЕЗОН ЭХИЛБЭ

Олон жэлдэ забһарлаһанайнгаа эсэстэ Хойто Кавказда зунай туристска сезон нээгдэбэ. Кубань, Лабы, Дон мүрэнүүдэй эрьеэр, Кавказай Хара далайн эрье шадараар туристнуудай түрүүшын отрядууд походто гараба. Краснодарһаа бүлэг туристнууд Кавказай баруун-хойто эрье шадарые барижа походто мордобо. Тэдэнэр хадаа үнэтэ юумэ бэдэрэлгэдэ хабаадаха, мүн нютагуудай биологическа съёмко хэхэ ябадалда хабаадалсаха юм.

Нүгөөдэ бүлэг туристнууд Туапсеһээ мордожо, Хара далайн эрье шадараар замда мордобо. Тэдэнэр хадаа Сочи, Мацеста. Адлерта ошохо байна. Таганрог, Новороссийскэ болон бусад городуудай еүэхэн бүлэг туристнууд һаяхан болоһон байлдаануудай газарта, урдань Миусс-фронтын лини байһан газараар ябаха юм. мүн Таманска хахад арал дээрэ ошохо байна. (ТАСС).

ХАРА ДАЛАЙЕ МИНЭҺЭЭ СЭБЭРЛЭНЭ

Хара далайн баруун-хойто эрье шадарта катерна тральщигуудай хүдэлмэреэ ахилһаар эгсэ нэгэ жэл болобо. Хара далайн шадархи районуудые Улаан Армиин сүлөөлһэнһөө хойшо тральщигууд хадаа Одесса, Очаков, Херсон, Николаев болон бусадай портнуудта пароходуудай ябаха зам нээжэ үгэһэн байгаа.

Хара далайн баруун-хойто район хадаа дайсанай элдэб тухэлэй минэнүүдээр бузарлагдаһан байха юм. Хатуу шанга һалхин ба штурмануудай боложо байбашье һаань, катерна тральщигууд минэнүүдые амжалтатайгаар үгы хэжэ, корабльнуудта далайн зам нээжэ үгэнэ. (ТАСС).

Ц. С. Сампиловай юбилей

Үглөөдэр үдэшын 8 часта Ленинэй орденто гүрэнэй Бурят-Монголой хүгжэмтэ-драматическа театр соо РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша ба БМАССР-эй арадай уранзураашан Цыренжап Сампилович Сампиловай творческо болон олониитын ажал-ябуулгын 25 жэл гүйсэһэнэй ойдо зорюулагдаһан баярай заседани болохонь. Тэрэ заседани дээрэ «Ц. С. Сампиловай творческо болон олониитын ажал-ябуулга тухай» БМАССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша нүхэр Р. С. Мердыгеев элидхэл хэхэ юм. Тэрэшэлэн театр соо Цыренжап Сампиловичын зурагуудай выставкэ нээгдэбэ.

Партийна ажабайдал

Политһургуулинууд ямараар хүдэлмэрилнэб?

Мухаршэбэрэй аймагай партийна организаци ВКП(б)-гэй айком түрүүтэй өөһэдынгөө коммунистнуудай идейно-политическа бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ тушаа ехэхэн анхарал оролдолгоёо гаргана. Мүнөө аймагай партийна организацинуудаар 13 политһургуули хүдэлмэрилжэ байна. Тус һургуулинуудта ехэнхидээ «ВКП(б)-гэй историиин хураангы курсые» урдань бэеэрээ шудалаагүй коммунистнууд һурана.

Политһургуулинууд бүхэнэй өөрынгөө хүдэлмэрине һаадгүй һайнаар ябуулхада бүхы условинууд байгаа. Эдэ һургуулинуудые хүтэлбэрилэгшэдээр партиин айкомой пропагандистнууд батагалагдаһан байха юм. Политһургуулинууд хүсэд өөһэдынгөө занятиие неделя бүхэндэ нэгэ дахин үнгэргэнэ.

Тус һургуулинуудта 70 часай программаар заняти үнгэргэгдэнэ. Тэрэнэй 50 часынь имагта партиин историиие шудалалгада зорюулагдаха байна. Үлдэгшэ 20 час соо «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайн тухай» нүхэр Сталинай түүхэтэ номые шудалха юм. Политһургуулинуудые хүтэлбэрилэгшэдтэй партиин айком болгоод удаа дары зүблөө үнгэргэжэ, тэдэнэй дээрээ түрүү һургуулинуудай дүй дуршалые зүбшэн хэлсэхэһээ гадна, өөрынгөө хүдэлмэрине ябар пөөшөөр ябуулдаг хүтэлбэрилэгшэдэй хүдэлмэрине шүүмжэлдэг болоо.

Жэшээлхэдэ, Шаралдайн сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин дэргэдэ бии болгогдоһон политһургуули өөрынгөө хүдэлмэрине һайнаар табижа шадаа. Энэ һургуулиие парткабинедые даагша нүхэр Матвеевская хүтэлбэрилдэг юм. Эндэ 21 хүн һуралсаха зуураа программаа 3 һарын туршада һайнаар дүүргэбэ. Тус һургуулида хабаадагшад занятидаа һайнаар бэлэдхэхэ зуураа үзэһэн темэеэ гүнзэгыгөөр шудалнад. Колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Петров болбол сүлөө забгүй байбашье һаа, занятидаа эдибхитэйгээр бэлэдхэдэг болоо. Тэрэшэлэн ажалшадай депутадуудай сомоной Исполкомой түрүүлэгшэ коммунист нүхэр Кравцов. ОТФ-е даагша коммунист нүхэр Родионов гэгшэд мүн лэ эдибхитэйгээр занятидаа хабаадалсажа, үзэһэн темэеэ гүнзэгыгөөр шудалнад. Гэбэшье, тус һургуулида һурагшадай дунда гээгдэжэ ябаһан хүнүүд бии. Тиимэһээ нүхэр Матвеевская болбол тэдэнэртэй пэмэлтэ заняти хэжэ, үзэһэн темынь дабтуулжа болоһон байгаа.

Гэрэшэлэн «Политотдел» колхозой партийна эхин организациин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн политһургуули өөрынгөө хүдэлмэрине дүүргэбэ. Тус һургуулиие партиин айкомой пропагандист нүхэр Ганус хүтэлбэрилжэ зуураа бүхы занятинаа тэнлэ хабаадалсагшадай тон һонирхолтойгоор үнгэргэдэг байгаа. Нүхэд Дмитриев, Семёнов болон бусад занятидаа анхарал оролдостойгоор хандажа, үзэһэн темэеэ гүнзэгыгөөр шудалһан байха юм.

Бүхы дээрээ манай аймаг соо эмхидхэгдэһэн 13 политһургуулинуудһаа 10 һургуули хараалагдаһан һуралсалай программаар занятинаа дүүргэбэ. Энэ һургуулинуудые хамта дээрээ 168 хүн дүүргэжэ гараба.

Тиибэ ябабашье, зарим политһургуулинуудта ябагшадай жаяг заршамгүй дээрэһээ 3 политһургуули программын ёһоор занятинаа дүүргээгүй байпоо. Мүнөө ВКП(б)-гэй айкомой пропаганда ба агитациин таһагай хүдэлмэрилэгшэд тус һургуулинуудта жаяг заршам бүхэжүүлхэ тушаа тодорхой хэмжээ ябуулгануудые ябуулжа байна.

С. КОНОВАЛОВ, ВКП(б)-гэй айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

Сэрэгэй албанһаа табигдагшадые угтахаар бэлдэнэ

БМАССР-эй осоавиахимай Централна Соведэй коллективэйхид Эсэгэ ороноо хамгаалагшадай бүлэнэртэ жэлһээ жэл бүхэндэ ехэхэн туһаламжа үзүүлһэн байгаа. Жэшээлхэдэ, 1943 ондо сэрэгэй албахаагшадай бүлэнэртэ туһаламжа болгон 3.000 түхэриг үгтөө һэн. 1944 ондо 3.500 түхэригтэ туһаламжа үзүүлэгдэхэһээ гадна, ухибүүдэй дотор хубсаһа болон 4—5 метр бүд фронтовигуудай бүлэнэртэ нүхэд Воробьева, Рябова, Максимова, Моисеева болон бусадта үгтэһэн байха юм.

1945 ондо мүн лэ ехэхэн туһаламжа үзүүлэгдэбэ. Хамта дээрээ 5.000 түхэриг мүнгөөр үгтөө. Мүн бүлэнэр бүхэндэ 30—35 килограмм үрьһэнэй хартаабха үгтэбэ. Тэрэнһээ гадна, тэдэнэртэ газараа элдүүрилхэ хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлэгдэһэн байна.

Мүнөө тус коллективэйхид СССР-эй Верховно Соведэй XII сессиин баталһан законой үндэһөөр сэрэгэй албанһаа табигдаха болоһон хани нүхэдөө халуунаар угтаха зорилготойгоор хамаг бүхы анхарал оролдолгоёо гаргажа, тэдэнэй бүлэнэртэ гэр байраа заһабарилха хэрэгтэнь ехэхэн туһаламжа үзүүлнэд.

Иволгын аймагай «Осоавиахим» колхозой членүүд манай зарим фронтовигууд—инвалидуудые өөһэдынгөө шефтэ абаад, тэдэнэртэ өөһэдынгөө хүсөөр хартаабха тарижа үгэһэн байгаа. Жэшээнь, нүхэр Бородиной бүлэдэ 0,20 га, Головиной бүлэдэ 0,15 га тэрэшэлэн Макаров, Трофимов, Третьяков болон бусад инвалидуудта хартаабха тарижа үгэһэн байха юм.

Манай коллективэйхид хадаа фронтовигуудай бүлэнэртэ туһаламжа болгон самса, үмдэ болон шинель үгэһэн байгаа. Манай арюун нангин Эхэ оронине хамгаалагшадай гэртээ бусажа ерэхыень бидэнэр хүлеэн ядажа байна гээшэбди. Тэдэнэр хадаа манай халуун анхарал оролдолгоор хүреэлэгдэхэ байһаниинь лабтай.

Д. КОЛМАКОВ.

ҮБҺЭХУРЯАЛГЫЕ ШАМДУУЛХА!

Түрүү һуурияа алдахагүйн түлөө

КЫРЕН, июлиин 26 Нэрэвдовой үбэлжэлгын үедэ тохёолдоһон бэрхэшээлтэ байдалһаа һургаал абаһан аймагай олонхи колхозууд адуу малаа садхалан тэжээлээр хангаха шухала хэмжээнүүдые абажа байна. Мүнөө жэлдэ олонхи колхозууд үбһэхуряалгадаа һайн бэлэдхэлтэйгээр ороо. Үбһэнэй хүдэлмэриин түсэб газаргажалтайгаар зохёогдожо бригада, звено, фермэ бүхэндэ хүргэгдөө һэн. Ямар газар сабшажа, хэды тэрээн үбһэ абаха тухайгаа эртэнһээ мэдэһэн бригада, звено, фермэнүүд тушаажа абаһан ааб замсагуудаа бүгэдынь элсүүлжэ сабшалан дээрээ гараад түрүүшын үдэрһөө хойшо эмхитэй хүдэлмэриин үльгэр жэшээ харуулна.

«Авангард» артелиин членүүдэй хандалгые абаһан дары аймагай колхозууд бригада, фермэнүүдээр хамтын суглаа татажа, үбһэхуряалгын бүхы хүдэлмэринүүдые богонихон болзор соо, эрхим шанартайгаар дүүргэхэ хэмжээнүүдые хараалһан социалистическа уялгануудые абаа һэн.

Тэрэнһээ хойшо үбһэхуряалгашадай дунда социалистическа мүрысөөнэй долгин эршэтэйгээр дэлгэржэ, колхозник бүхэн абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө унаһан малгайгаа абангүйгөөр тэмсэжэ эхилээ. «Политотделец» колхоз аймаг соо дэлгэрһэн социалистическа мүрысөөндэ үбһэхуряалгын эхилһэнһээ хойшо илажа ябана. Тус колхозой членүүд үбһэ сабшаха түсэбөө 74 процент дүүргэһэн ба 614 гектарай үбһэ бухаллажа, һурилһэн байна. «Большевик» колхоз үбһэ сабшаха түсэбөө хахадһаань дээшэ гаргаа. Эндэхи колхозникууд сабшалга хуряалга хоёрой хоорондо забһар гаргахагүйн түлөө тармаха, бухаллаха, һурилхэ хүдэлмэринүүдые сабшалгаһаа хожомдуулангүй үнгэргэнэ.

«Красный пахарь», «Память Ильича», «Победа», Будённын, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд үбһэхуряалгые тариахуряалга хүртэр дүүргэхэ зорилгоёо хүндэтэйгөөр бэелүүлжэ байха юм. Эдэ колхозууд мүнөө жэлэй үбһэхуряалгые нёдондонойхиһоо үлэмжэ һайнаар ябуулжа байнхай. Колхозникуудай хүсэнэй ажал дээрэ зүбөөр хубаарилан табигдаһанай ашаар, эндэхи үбһэшэд үндэр бүтээсэ ба эрхим шанар түйлажа байха юм. Жэшээлхэдэ, «Память Ильича» колхозой үбһэшэд хүгшэн залуу илгадгүй үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллажа байна. Тус колхозой член 68 наһатай үбгэн Жамбал Цаганов гэгшэ гар хажуураар үдэр бүри 0,7 га сабшажа, бүхы колхозникуудта үльгэр жэшээ харуулна. Тэрэшэлэн 7-дохи классай һурагша Минуров сенокосилкаар саг үргэлжэ 5,5 га хүртэр сабшадаг байна. Будённын нэрэмжэтэ колхоз эдээн шэнги эдибхитэйгээр хүдэлмэрилдэг үнэн сэхэ хүнүүд баһал олон. Эдэнэрэй дунда сенокосилкашад Томилов, Усольцев, Ларионов гэгшэдэй нэрые оруулмаар байна. Эдэ нүхэд 3,5 гектарай оронда үдэр бүхэндэ 4—5 га хүртэр сабшадаг болонхой.

Түрүү колхозууд үбһэхуряалгые эмхитэйгээр ябуулхатаяа нэгэн доро, силос дараха ба набшаһата тэжээлнүүдые бэлэдхэхэ хүдэлмэринүүдтэ шухала һаналаа табинад. Аймагай колхозууд силос дараха түсэбөө хахадһаань үлүү гартар дүүргээд байна. Тэрэшэлэн 1.265 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэгдээ.

Үбһэхуряалга ба бусад тэжээлнүүдые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ агитационно-ниитын хүдэлмэри ниилээдгүй ехэ үүргэ эзэлнэ. «Политотделец», Будённын, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудаар дайшалхы хуудаһан, ханын газетэнүүд таһалгаряагүйгөөр гаргагдажа бригада, звено, фермэ, колхозникуудай ажалай бүтээсые дэлгэрэнгыгээр харуулна. Эдэ колхозуудай агитаторнууд Демина, Миронова, Шарханова гэгшэд үбһэшэдэй дунда үдэр бүри уншалга хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ, тэдэнэрые ажалай үндэр бүтээсэ түйлаха хэрэгтэ зоригжуулнад.

Тиигэбэшье, амжалтануудай хажуугаар дутуунууд һала бии. Үбһэхуряалгые мүнөө болтор унжагайруулжа байһан БМАССР-эй Верховно Соведэй нэрэмжэтэ, «Бурказполк», «Улаан Тооро», ВКП(б)-гэй ПК-гэй нэрэмжэтэ колхозууд адуу малдаа садхалан тэжээл бэлэдхэхэ талаар эрид хэмжээнүүдые хараалаагүй байһаар. Эдэ колхозууд үбһэ сабшалгада ехээр гээгдэжэ ороһон болбошье, одоо хүртэр хуряалгын хүдэлмэриие хүсэд һайнаар ябуулаагүй байха юм. Гадна, дээрэ дурсагдагша колхозууд түсэбэй ёһоор үбһэндэ гаргаха бүхы колхозникуудаа сабшалан дээрэ элсүүлээгүй, колхозникуудай ажалай жаяг заршам шангадхажа шадаагүй байһаар. Тэрэнһээ боложо олонхи колхозникууд үйлэдбэриингөө даалгабаринуудые дүүргэдэггүй байха юм. Эдэ гээгдэжэ ябаһан колхозуудай түрүүшын шухала зорилго хадаа хамаг бүхы дутуунуудаа ябуулд усадхажа, түрүүшүүлтэй зэргэшэхэ ябадал болоно.

«Авангардынхидай» уряалаар бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо аймагай бүхы колхозууд үбһэхуряалгаяа августын 5 хүртэр дүүргэжэ, тариахуряалгадаа эрхим һайн бэлэдхэлтэйгээр орохо зорилго табиһан юм. Тиин, энэ зорилгоёо дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр оролсожо, түрүүшын дүнгүүдээр республика соо үбһэхуряалгаар түрүү зэргэдэ ябана. Мүнөө энэ зэргэеэ алдахагүйн түлөө колхоз бүхэн эрид шангаар тэмсэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВ, ВКП(б)-гэй Түнхэнэй айкомой секретарь.

Малшад силос дарана

НОВО-СЕЛЕНГИНСК. (Телефоноор абтаба). Үбһэхуряалгые амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө Иволгын аймагай «Авангард» артелиин эрэгтэй эмэгтэй колхозникуудай уряалаар социалистическа мүрысөөндэ үргэнөөр оролсоһон Сэлэнгын түрүү колхозууд адуу малдаа шэмэтэй һайхан үбһэ тэжээл элбэг дэлбэгээр бэлэдхэжэ байна.

«Социализм» колхозой малшад тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ һайн бэлэдхэлтэйгээр орожо, түрүүшын үдэрһөө хойшо оролдосотой ажалай үльгэр жэшээ харуулнад. Эдэнэр тарианажалай бригадын туһаламжагүйгөөр 500 тонн эрхим шанартай силос дараба. Тиигэжэ тус колхозой малшад аймагай газарай таһагаар үгтэһэн силос дараха табан үдэрэй даалгабариие 80 тонноор үлүү дүүргээ.

Тэрэшэлэн тус колхоз үбһэ сабшалгаар гээгдэнэгүй. Эндэхи бүхы үбһэшэд һүрэг малаа садхалан тэжээлээр хангаха хэрэгтэ барандаа нэгэн һаналтайгаар оролсоод, иимэ жэшээнүүдые харуулжа байха юм.

[illegible]. ШАРАПОВ.

МТС-үүдэй МҮРЫСӨӨН

ТРАКТОРНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИ БА КОМБАЙН ЗАҺАБАРИЛГА ТУХАЙ БМАССР-эй НАРКОМЗЕМЭЙ МЭДЭЭН

1945 оной июлиин 20.

МТС-үүд	Тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	15-хүсэтэй нэгэ тракторэр элдүүрилһэниинь (гектараар)	Комбайн заһабарилгын түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)
Саянтын	106,2	261,4	95,0
Иволгын	83,4	183,8	28,0
Сэлэнгын	77,0	169,2	35,0
Гашейн	73,0	136,8	78,3
Селэндүмын	69,4	136,4	31,2
Хэжэнгын	69,4	139,0	9,5
Курбын	68,3	148,8	52,3
Хонхолойн	66,6	132,5	47,3
Ок. Ключевскэ	63,4	121,5	46,8
Үдын	62,2	123,7	36,3
Суулгын	61,1	119,5	85,7
Хорин	60,6	1[illegible]2,8	73,6
Бичурын	60,0	133,8	45,7
Эгэтын	60,0	109,6	28,5
Кабанскын	59,7	129,8	26,6
Тимлюйскэ	58,9	115,0	60,0
Ново-Брянска	58,9	117,6	30,0
Түнхэнэй	58,3	148,1	72,2
Торин	57,8	85,1	90,0
Ехэ-Кударын	57,5	116,8	85,0
Бага-Куналейн	55,6	116,8	25,7
Куйтунска	55,0	84,3	58,3
Кыренскэ	52,4	119,8	54,5
Итанцын	51,5	97,4	30,0
Сагаан-Уһанай	48,9	98,1	57,1
Тарбагатайн	49,1	94,5	53,8
Үшөөтэйн	48,2	96,7	38,0
Жиримскэ	47,9	89,2	16,6
Чесаны	47,6	[illegible]	60,0
Ехэ-Куналейн	42,0	86,3	—
Баргажанай	41,1	66,1	58,8
Кяхтын	36,1	73,1	30,0
Закаменай	34,1	51,4	66,6
Хамта	60,0	119,4	48,4

Критика ба библиографи

Пост дээрэ *)

Поэт Бато Базароной Эсэгэ ороной дайнай үедэ бэшэһэн шүлэгүүдэй сборнигые Бурмонгиз хэблэн гаргаба. «Пост дээрэ» гэһэн энэ шүлэгүүдэй сборнигто хамта 21 зохёолнууд багтанхай.

«Эсэгэ» гэһэн Советскэ Союзай Маршал Агуухэ полководец Сталинда зорюулһан нилээд һайнаар бэшэгдэһэн шүлэгөөр тус сборник нээгдэнэ:

Шинии алдар дуулаагүй
Шэхэн гэжэ байдаггүй.
Урмашан баяр хүргөөгүй,
Улад, газар байдаггүй.

Аянга сахилан бай дээрэ
Алхан дабшаа баатарнууд—
Аадар мүндэр һомон соо
Сталин гэжэ амалдаг.

Агуухэ Сталин тухай энэ шүлэгтэ түрэл Бурят-Монгол арадай аман зохёолой түхэл маяг оруулагдажа, арадай зохёолдо ойроор бэшэгдэһэн дээрэһээ тус шүлэг арад зоной уншахада бүришье ойлгомжотой ойро боложо шадаа.

Ханхинан бууһан эриие
Хангамал булад гэлсэдэг.
Халаһаа үнлэр нэрые
Хамагай эсэгэ гэлсэдэг.
Океан далайһаа хаяатай
Орон түби замбуулин.
Миллион арадһаа габьяатай
Одон эсэгэ Сталин— гэжэ тус шүлэг дүүрэнэ.

Мүн тэрэшэлэн «Баян Сагаан», «Буу», «Хонолго», «Шорой доло» гэхэ мэтэ һайнүүд шүлэгүүд сборнигто оронхой.

«Бэлэг», гэһэн зохёолые лирическэ һайн шүлэгтэ тооложо болоно. Улаан Армиин зэргэдэ албанда байһан боец холын нютагай бэлэг абана. Тэрэ бэлэг соонь нягталан уран һайханаар оёһон торгон пулаад гаража ерэнэ:

Энээхэн пулаад эмхирһэн
Эзэниинь ямар хүн бэлэйб?
Ингэжэ бэлэг эмхилһэн
Инаг абаринь хэнэйб?

Уулзаһан нэгэтэш бэшэл һаа
Урлаһан гарынь танидагби.
Утаһаар һиилээд оёмолхон
Угалза бэшэгынь уншадагби

—гэжэ бэлэгтэ баясаһан боец поэдэй уран үгэөр хэлэнэ.

«Походто» гэһэн айхабтар ехэ бүхэли поэмын байха байра эзэлһэн 148 мүр шүлэг тус сборник соо оронхой. Энэ шүлэгтэ һуралсалай нэгэ манёвр походые эхинһээнь дүүрэтэрэнь харуулжа гарана. Энэ шүлэг һонирхолтой темэ дээрэ бэшэгдэһэншье һаа шашаг, олон үгэ мүрнүүдэнь уншагшадай һонирхолые бууралжа болохо юм гэжэ тэмдэглэмээр.

Харгын тооһон
Ханшы дээрэм хабсарна.
Халуун хүлэһэн
Хасар уруум халхирна.

Түймэр шатама
Түлэг зунай халуунда
Түгшэн татама
Түргэн ябадал тушааба.

Шүлэгэй эдэ мүрнүүд һуралсалай походые гоёолтогүйгөөр талын походой хүндэ хүшэр байдалые үнэншэмэ һайнаар харуулна.

Мүн тэрэшэлэн «Котлован», «Буудалган» гэхэ мэтын шүлэгүүд мүн лэ боецуудай һуралсалта үдэрэй эгээлэй байдалые харуулна. Энэ сборник юрэ уншахада «һуралсалда ехээр хүлһэн адхарбал, дайнда багаар шуһан адхардаг» гэһэн Хуушанай солдадуудай аман үгэ һанагдаха юм. Энэ хадаа муу бэшэ гэбэшье, хүндэ хүшэр һуралсалай энэ хамаг баян мэргэжэлые эсэгэ ороной дайнай фронтнууд дээрэ манай боецуудай яажа хэрэглэһые харуулбал үлүү һайн байгаа гэжэ тэмдэглэмээр.

Мүн «Домогто үдэр», «Арьяатан» гэһэн шүлэгүүдэй найруулга утэнүүд зохистойшье һаа доторхи удхань тон һула шэнгэн гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Эсэгэ ороной Агуухэ дайнай байдалһаа, Советскэ Арадуудай алдар солото геройнуудай шэн габьяануудые уран гоёор ба үнэншэмэ шадабаритайгаар харуулһан шүлэгүүдые тус сборнигто олоор оруулбал олон уншагшадта ехэ һонирхолтой байха байһаниинь дамжаггүй.

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ.

*) Бато Базарон. Пост дээрэ. Шүлэгүүд, Бурмонгиз, 1945 он.

ХИЛЫН СААНА

Берлинэй советскэ эзэмдэлгын зоонодо сүүдэй органууд бии болгогдобо

БЕРЛИН, июлиин 22. (ТАСС). «Дас фольк» гэжэ газетэ болбол Берлинэй сэрэгэй комендантын приказай ёһоор, советскэ эзэмдэлгын зоонодо шэнэ сүүдэй органууд бии болгогдобо гэжэ мэдээсэнэ. Ехэ Берлинэй район бүхэндэ эхин шатын сүүд болохо-районно сүүд бии болгогдоһон байна. Районно сүүд бүхэнэй дээдэ тээ городской сүүд гэжэ байха юм, тэрэ хадаа гомоделнуудые шиидхэхэ байна. Эдэ сүүдүүд 1933 он болтор бии байһан немецкэ хуулиин ёһоор ажалаа ябуулха болоно. Сүүдэй органуудые бии болгоходоо судьянар гээшэ үнэхөөрөө антифашистнууд байжа, нацистска үзэлтэй бии бүхы шадалаараа тэмсэхэ болон арад зонойнгоо дунда этигэл найдабаритай болохые оролдохо ёһотой гэһэн заршамые баримтална.

Германска ажаүйлэдбэри тухай американска газетэ бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 23. (ТАСС). «Нью-Йорк Таймс» гэжэ газетын мэдээсэхэнь хадаа, германска ажаүйлэдбэриие үндэр дээдэ хэмжээтэй зандань байлгаха ба Номгон далай дээрэ дай хэхын тулада германска сэрэгэй ажаүйлэдбэриие хэрэглэхэ гэһэн заабари Германида байгаа американска эзэмдэлгын сэрэгүүдэй округуудые командалагшадта үгтэбэ гэнэ. Зүгөөр «ажаүйлэдбэридэ хямгадал табихын гол зорилгонь хадаа, Германиин ажаүйлэдбэриин зэбсэгые хуряажа абаха гэһэн зорилготой юм» гэжэ тэрэ заабари соо хэлэгдэһэн байбашье, тус газетын хэлэһээр хадаа, сэрэгэй зорилгоор хэрэглэжэ боломоор германска хүндэ ажаүйлэдбэриин зарим нэгэн хубиие хуушан хэбээрынь байлгахые тус заабари хараална. Энэ заабари хадаа, германска үйлэдбэриие 4 янзын ушар байдалда һэргээн хүдэлгэхэ гэжэ зүбшөөрэл үгэнэ гэбэл: эзэмдэлгын сэрэгүүдэй тулада, Японидо эсэргүү дайниие оруулжа. Германиһаа гадуур Нэгэдэмэл нацануудай сэрэгэй зорилгые дүүргэхын тулада, алибаа тогтоогдомол сэрэгэй гарзые түлэхын тулада болон германска улад зоной хамагай бага эрилтэнүүдые хангахын тулада хүдэлхэ болоно.

Һүүлэй арбан үдэрэй турша соо американска сэрэгэй засагаархин германска ажаүйлэдбэриие хэбээрынь байлгаха шухала гэжэ улам ехээр тэмдэглэбэ гэжэ тус газетэ бэшэнэ. тиихэ зуураа, нэгэ сэрэгэй түлөөлэгшэ болбол энэ хадаа Номгон далай тээшэ материалнуудые утэр түргэнөөр эльгээхэ шухала хэрэгтэй болоһон дээрэһээ иимэ ушар гараба гэжэ тайлбарилһан байгаа.

Июлиин 20-до түлөөлэгшэдэй палатада үгэ хэлэхэ зуураа, палатын член демократ Бурхис гэгшэ Германиие эзэмдэхэ тушаа Контрольно соведэй американска секциин гол уялгань юу байнаб гэхэдэ: «германска сэрэгэй хүсэ шадалай ургаха ябадалда ба түбхын түрүүндэ США, Англи, Франци гэхэ мэтын экономикые хүгжөөхэдэнь түбэг ушаруулха картельнэ хэлсээ хэрэглэхэ аргаболомжые дахяад абаха ябадалдань германска ажаүйлэдбэриие эрхилэгшэдтэ һаад хэхэ гэһэн байна гээшэ» гэбэ гэжэ мэдүүлһэн байгаа. Тэрэ хадаа картельнүүдтэй гү, али германска тушаалтантай холбоотой американска фирмэнүүдтэй ямаршье барисаагүй байһан гансал тиимэ хүнүүд Германиие эзэмдэхэ тушаа Контрольно соведтэ тушаалтай боложо ба бүрин эрхэтэ найдалгатай байха ёһотой гэжэ хэлээ. «Мүнөө үеэ Контрольно соведэй американска секцидэ дээдэ тушаалнуудые эзэлжэ байһан олоншог хүнүүд хадаа дайнай урда тээ германска компанинуудтай нягта холбоотой байһан американска компанинуудай түлөөлэгшэд байһан гү, али байһааршье запаса байһан. Германида заводуудтай байһан гү, али германска ажаүйлэдбэриин һалбаринуудтай холбоотой байна гээшэ»—гэбэ.

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

БАГШЫН МЭРГЭЖЭЛ—ХҮНДЭТЭ ХЭРЭГ МҮН

Г. ХОДАКОВ, доцент, Б. М. Пединститудай һуралсалай научна хүдэлмэриин талаар директорые орлогшо.

Манай ороной ургажа байгаа залуу үеынхидые һургаха ба хүмүүжүүлхэ зорилго советскэ һургуулинуудта даалгагдаба. Советскэ һургуули хадаа залуу үеынхидэй үзэл мэдэрэл бии болгожо, тэдэнэрые ажалай элдэб һалбаринуудта эдибхитэй ажал-ябуулагшад болгожо бэлэдхэхэһээ гадна, социалистическа Эхэ оронойнгоо түлөө, Ленин—Сталинай хэрэгэй түлөө тэсэбэритэйгээр тэмсэхэ дүлэтэ патриодууд болгон хүмүүжүүлдэг байха юм.

Советскэ һургагшадые манай орон дотор саг үргэлжэ хүндэлнэ. Арадай багшанар тушаа Владимир Ильич Ленин болбол саг үргэлжэ анхарал оролдолгоёо табидаг һэн. Агуухэ багша Ленин болбол багшанарай үмэнэ залуу үеынхидые шэнэ ажабайдалай байгуулалтада бэлэдхэхэ ёһотой гэжэ нэгэнтэ бэшэ заагаа һэн. Тэрэшэлэн нүхэр Сталин болбол советскэ багшанарта мүн лэ халуун анхаралтайгаар хандажа, советскэ багшанар болон советскэ һургуулинууд арад ниитын болон правительствын үмэнэһөө халуун анхаралаар хүреэлэгдэхэ ёһотой гэжэ бидэнэрые һургадаг байна.

Багшанарай кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар педагогическа ВУЗ-үүд дайн сэрэгэй урда тээшье, мүн дайн сэрэг соогууршье ехэхэн хүдэлмэри хэһэн ба хэжэшье байна гээшэ. Ингэжэ багшанарые бэлдэдэг дээдэ һургуулинуудай нэгэн болохо Бурят-Монгол гүрэнэй педагогическа ба багшанарай институдууд партийна болон советскэ организацинуудай халуун туһаламжатайгаар энэ талаар бага бэшэ эмхидхэлэй хүдэлмэри һүүлэй жэлнүүдтэ хэжэ, үсөөн бэшэ тооной дээдэ эрдэмтэй багшанарые һурган гаргаба.

Бурят-Монголой багшанарай институт 1932 ондо нээгдэһэн юм. Энэ үе соо тэрэ хадаа 300 гаран элдэб мэргэжэлтэй багшанарые һургажа гаргаад, Бурят-Монгол АССР-эй дунда һургуулинуудта багшанар болгон эльгээбэ. Тэрээнһээ гадна, тус институт болбол үнгэрэгшэ 8 жэлэй туршада 137 багшанарые хүсэдбэшэ дунда һургуулинуудта эльгээбэ. Бүхы дээрээ энэ үе соо манай институт хадаа 445 багшанарые һургажа гаргаба. Энэ тоо соо 170 бурят багшанар бии.

БМАССР-эй педагогическа болон багшанарай институдуудые дүүргэһэн залуу багшанар хадаа өөһэдынгөө мэдэрэлые практическа хүдэлмэри дээрээ шадабаритай мэргэнээр бэелүүлжэ, гансахан республикын һургуулинуудаар бэшэ, харин бүхы арад зоной дунда алдар суутай ба хүндэтэй болоо. Тэдэнэр хадаа өөһэдынгөө бүхы хүсэ шадалые, эрдэм бэлигые залуу үеынхидые хүмүүжүүлгэдэ үгэнэ. Тиихэтэй хамта манай институдаар хүмүүжүүлэгдэһэн залуу багшанар хадаа гансахан лэ багшынгаа мэргэжэлые хараад һуудаггүй, харин бүгэдэниитын хүдэлмэридэ ехэхэн эдибхитэйгээр хабаадалсадаг болоо. Партийна болон комсомольско организацинуудай секретарьнуудаар, агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдээр, мүн агитаторнуудаар, тэрэшэлэн ханын газетын редакторнуудаар тэдэнэрэй олонхинь хүдэлмэрилжэ үргэн ниитэ ажалшадые политическаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ нютагуудтахи партийна организацинуудта айхабтар ехэ туһаламжа үзүүлнэ гээшэ. Мүнөө манай олонхи багшанар үнэтэ шанда, грамотада, тэрэшэлэн правительственнэ дээдэ хайра шагнал болохо орден ба медальнуудта хүртэнхэй.

Бурят-Монголой педагогическа ба багшанарай институтда хүмүүжүүлэгдэгшэд гансахан багшанарай уялгые амжалтатайгаар дүүргэнэ бэшэ, харин тэдэнэрэй олонхинь дунда һургуулинуудай директорнуудаар хүдэлмэрилжэ байха юм. Жэшээлхэдэ, БМАССР-эй Гэгээрэлэй Арадай Комиссариадай мэдэлдэ байһан 18 дунда һургуулинуудай 8-дань манай институдаар хүмүүжүүлэгдэгшэд директорнүүдээр хүдэлмэрилнэ. Тэрэшэлэн манай институдай хүмүүжүүлһэн студентнүүдэй хоёрынь городой һургуулинуудые толгойлжо байна. Эхэнэрнүүдэй № 2 дунда һургуулиие нүхэр Веселкова, № 17 дунда һургуулиие нүхэр Лобанов гэгшэд толгойлно.

Түмэрзамай № 66 дунда һургуулиин директорээр манай институдай хүмүүжүүлһэн нүхэр Ковалевская хүдэлмэрилхэ зуураа һуралсалые һайнаар табижа шадаһанайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаба. Большевистскэ парти болон советскэ правительство болбол багшанарай ажал хүдэлмэриие ехээр хүндэлдэг байна. Тиимэһээ советскэ һургагшад болбол өөһэдынгөө мэргэжэлээр омгорхожо, бүхы хүсэ шадалаа өөрынгөө Эхэ ороной аша туһада зорюулха үүргэтэй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Бурят-Монголой педагогическа болон багшанарай институдууд нилээдгүй ургажа бүхэжэбэ. Тэрэ хадаа гоё һайхан гэр байшантай боложо, тэрээнээ бүхы хэрэгтэй һуралсалай түхеэрэлгээр хангажа шадаа. Манай институт кабинедүүд болон лабораторинуудаар хангагданхай. Тэрэшэлэн ехэхэн тооной элдэб зүйлэй ном дэбтэртэй библиотекэ болон уншалгын залтай болобо. Институдай дэргэдэ студентнүүдэй байха хамтын байра болон столово нээгдэнхэй.

Институдта һураха ябадал түлбэригүй байхаһаа гадна, һайнаар һурагшадта гүрэнэй зүгһөө тэдхэмжэ үгтэхэ байна. Тусгаар шалгаржа гараһан студентнүүдтэ үгтэхөөр 4 сталинска шагнал 700—700 түхэригөөр бии болгогдоо. Манай институт болбол дээдэ эрдэмтэй, дүй дуршалаар баян багшанартай болобо. Мүнөө хоёр профессор ба 18 доцентнүүд һургагшадаар хүдэлмэрилнэ.

Тус институдта 4 жэл соо һураха юм. Энэ институт 4 факультедтэй байна гэбэл: историческа, оро дой хэлэн ба литература, физико-математическа ба биологическа болоно. Багшанарай институдта хоёр жэл соо һураха байна. Тэрэ хадаа 4 таһагтай байна гэбэл: историко-филологическа, физико-математическо, естественно-географическа болон ород хэлэ ба литература үзэхэ байна.

Дээрэ дурсагдаһан институдуудта дунда эрдэмтэй болоһон хүнүүд абтахаһаа гадна, 9 классай эрдэмтэй нюурнууд бэлэдхэлэй таһагта абтаха аргатай гээшэ.

БМАССР-эй дунда һургуулинуудай 10 классые дүүргэгшэдтэ педагогическа болон багшанарай институдуудай үүдэнүүд үргэнөөр нээгдэжэ, тэдэнэртэ советскэ багшанарай хүндэтэ мэргэжэл үгэхөөр бэлэн байха юм.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. ответ. редактора—7-89, ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89, сельского хозяйства—6-03 писем и переводов—6-03 (2 зв); объявлений—2-64 (2 зв.).

Н—00405 Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5.500